

هامون

سعيد عقيقي

در دهه‌ی ۱۳۶۰، سیمای ایران در حال تغییرِ حدی است. تنوع مضمون، رشد تکنیک، ظهور سل جدید فیلم‌سازان در کنار تداوم فعالیت سل‌های دیگر، آن هم درست در میانه‌ی حگ هشت ساله‌ی ایران و عراق، وضعیتِ متناقض و کمیاب پدیدآورده است. از یک سو امکانات حدی کشور در قالب تسلیحات به حبه‌های سرد گسیل می‌شود و از یک سو بحش دولتی سیما و طبعه و اصرار دارد تا مدیریت خود را بر تنها بهاد فراگیر تولید محصول فرهنگی ایرانی در قالب ارتقاء کیفی، تعهد ایدئولوژیک و پدیدآوردن بیروهای متخصص در رمبه‌های گوناگون مرتبط با سیما به طور هم‌زمان اعمال کند. دستاورد این رابطه‌ی چندوجهی میان متصدیان سیما، فیلم‌سازان و محاطبان، نا در نظر گرفتن شرایط اجتماعی و سیاسی این دهه، تنوع فیلم‌سازی است. حدا از راه‌حل‌های سل تاره، نا گروهی از فیلم‌سازان سل گذشته مواهیم که در دهه‌ی پنجم زندگی‌شان در اوح نالدگی و پختگی بیان سیمایی‌اند آن‌ها در دهه‌ی ۱۳۶۰ چند نمونه از بهترین فیلم‌هایشان را می‌سارند. **ناحدا حورشید، شاید وقتی دیگر، دندان مار، احاره‌شینی‌ها** و در ایس میان، معدودی از کارگردانان محبوب اواخر دهه‌ی ۱۳۴۰ و اوایل دهه‌ی ۱۳۵۰ موفق می‌شوند مسرحد را ادامه بدهند و به شکل حرفه‌ای «فیلم‌سار» باقی بمانند. حدا

ار عباس کیارستمی که به عنوان کارمند بهادی برکنار از چرخه‌ی تولید صنعتی - یعنی کانو پرورش فکری کودکان و بوحوانان - نمونه‌ای استثنایی محسوب می‌شود، داریوش مهرجویی در فاصله‌ی ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۶ نا تولید هشت فیلم بلند سیمایی طی یارده سال پرکارترین فیلم‌ساز این گروه است که مجموع آثارش چه از نظر کیفی و چه کمی شایسته‌ی توجه و بررسی است او پس از چند سال عیبت، نا کم‌دی مؤثر، پرفروش و عافلگیرکننده‌ی **احاره‌نشین‌ها** نا سیمانا نارگشت، نا تغییرمسیری موقت در ایستگاه **شیرک** شکستی همه‌حاسبه را تجربه کرد و پس از دو سال سکوت، نا نمایش بهمین فیلم بلند سیمایی‌اش (بدون احتساب آثار نمایش داده‌شده‌ی مستند - داستانی **الموت و سفر نا سرزمین آر تور رمبو**) نا موفقیتی فراگیر مواحه شد

هامون نا عنوان شوک هشتمین حشواره‌ی فیلم فجر، همان سالی نا نمایش درآمد که **ای ایران تقوایی، کلورآپ کیارستمی، دندان مار کیمیایی، مادر حاتمی و مهاجر حاتمی** کیا اما در مقایسه نا تمامی این فیلم‌ها توجه بیش‌تری برانگیخت و حوایر بیش‌تری نا دست آورد پیش از آن، مهرجویی که نا سحهای کم‌دی ار مت **«ساعدی‌وار» احاره‌نشین‌ها** نا جریان اصلی سیمانا نارگشته و موفقیت تحاری استثنایی و رصابت سسی منتقدان را نا دست آورده بود، بلافاصله در سال بعد نا پروژه‌های پرسش برانگیر متوقف شد و سحهای کوتاه‌شده‌ی **مدرسه‌ای که می‌رفتیم** ش بعد از هفت سال توقیف، در فاصله‌ی اکران **شیرک** و تولید **هامون** نا نمایش درآمد هم‌چنان که حسرو دهقان در نقد **شیرک** نا درستی اشاره کرده **«اعلام احتتام دوران گذشته و افتتاح دوران تازه تردیدناپذیر است فیلم‌ساز درآعار راهی ماریچ و نامشحص است؛ راهی متفاوت که شاید حدید است شیرک آعار یک راه نامعلوم است مهرجویی از شیرک نا بعد حکایت حداگانهای است که بعدها نقل خواهد**

شد « نا نظر می‌رسد که خود فیلم‌ساز بیش از هر کس دیگر متوجه پایان این دوران شده و نا همین دلیل فیلم بعدی‌اش پس از یک دهه و نیم سردرگمی بر اثر توقیف دو فیلم، مهاجرت، کم‌کاری و سحش چند راه حل متفاوت نا یکدیگر در تولید فیلم، آعار دوره‌ای تازه و جهشی محصره فرد در کارنامه‌ی سیمایی او نا حساب می‌آید.

برای دریافت همه‌حاسبه از هر اثر - نا خصوص فیلمی که امروز کالت محسوب می‌شود - لازم است هردو روش هم‌زمانی (نگاه نا تاثیر فیلم در زمان خود) و در زمانی (تعبیر نگاه نا فیلم و توجه نا تأثیر آن در گذر زمان) مراعات شود نا این حال و پیش از هرگونه تعبیر راویه‌ی دید برای رسیدن نا منطری عمومی، لازم است نا فیلم نا عنوان معیار نقطه‌ی تلاقی پدیده‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی توجه کنیم و نا تحلیل گام نا گام صحنه‌های آن بپردازیم